

Søknad

Støtteordning	Bolyst 2012
Tittel	Integrering og bosetting av utenlandsk arbeidskraft i kystkommunene i Vest-Finnmark
Søknadsår	2012

Kort beskrivelse

Dette er et 3 årig prosjekt som skal gjennomføres i kystkommunene Hasvik, Loppa, Kvalsund, Måsøy og Nordkapp med hvor målet er å få bosatt og integrert arbeidsinnvandrere som idag langpendler til hjemlandet.

Prosjektbeskrivelse

I en 3-årig prosjektperiode ønsker man å styrke, utvikle og bygge opp tjenester som skal gjøre vertskommunen til det fortrukne arbeids- og bosted for utenlandske arbeidstakere og deres familier. Språk, boliger, informasjon og sosial integrering er hovedfokusområder i prosjektet.

Vest – Finnmark Regionråd ønsker et særskilt fokus på kystkommunenes utfordringer knyttet opp mot arbeidsinnvandrere, med et uttalt mål: Hvordan få de arbeidsinnvandrerne som allerede jobber i kommunen til å bosette seg fast samt få familier etablert. Dette er forankret i Strategisk plattform 2012 (tiltaksplanen) som ble vedtatt enstemmig av regiontinget 6. desember 2012, tiltak P3.1 Bolyst i Nord

Bakgrunn:

Kystkommunene i Vest-Finnmark har hatt en stor økning i arbeidsinnvandring fra Øst-Europa som arbeider i fiskeindustrien. Samtidig finnes det lite formalisert kunnskap og erfaring rundt problemstillinger knyttet til denne innvandringen. Dette var bakgrunnen for at Vest-Finnmark Regionråd gjennomførte en forstudie høsten 2011 der man foretok en kartlegging i medlemskommunene.

Blant annet ble tjenestetilbudet som finnes i kommunene i Vest-Finnmark kartlagt - hvordan kommunen møter den økte arbeidsinnvandringen fra Øst-Europa. Det ble det og gjennomført en mer omfattende undersøkelse knyttet opp mot arbeidsgivere og arbeidsinnvandrerne i en pilotkommune, dette for å få avklart behov og motivasjon hos arbeidsinnvandrerne til å bosette seg permanent i vertskommunen, samt få kartlagt arbeidsgivernes opplevde utfordringer knyttet opp mot arbeidsinnvandring.

Et generelt inntrykk er at både arbeidsgivere og kommunene opplever ressursmessige utfordringer, både med hensyn til økonomi og de administrative ressursene de har tilgjengelig. Det er også en uklarhet om ansvarsfordelingen knyttet til arbeidsinnvandrere. Dette slår ut begge veier; enten gjør arbeidsgivere og kommuner mer enn de i utgangspunktet har ansvar for, eller så er det en forventning om at andre skal fange opp og ta ansvar for arbeidsinnvandrers behov. I verste fall kan arbeidsinnvandrerne bli kasteballer i systemet og ikke få den nødvendige informasjonen om kommunale tjenester eller lover og regler som omhandler dem.

I denne rapporten avdekkes det også at det er et stort fokus i kommunene på arbeidsinnvandrerens behov, og et sterkt ønske om å få integrert disse i større grad enn man har klart hittil. Det man også ser er at de utfordringene som man opplever i dag ikke er nye problemstillinger, de er knyttet til boliger, språkproblemer og lover og regler – og er velkjente utfordringene for de fleste av kommunene. Men uten at man har de nødvendige ressursene til å få utviklet gode integrerbare

systemer på egen hånd.

Det dette forprosjektet også viser er at både innvandrerne, arbeidsgiverne og kommunene opplever at det er til dels store utfordringer når det kommer til de praktiske forholdene rundt arbeidsinnvandringen: boliger, norskopplæring, språkbarrierer og uklarhet omkring ansvar og roller i møte med arbeidsinnvandrere er utfordringer som er med på å hindre permanent bosetting av arbeidsinnvandrerne og deres familier. Konklusjonen i forstudien er at det bør satses på systemutvikling av integrering av arbeidsinnvandrere i kommunene, tilpasset den enkeltes kommuners behov og særegenhet. I hovedprosjektet er det ønskelig å satse på utvikling av systemer i 5 kommuner: Hasvik, Loppa, Kvalsund, Måsøy og Nordkapp, det skal utarbeides lokale planer og tiltak, med men en overordnet koordinering og et felles fundament gjennom Vest-Finnmark regionråd slik at man kan få en hensiktsmessig erfaringsoverføring og kunnskapsutveksling.

Kontaktopplysninger

Søker/prosjekteier	Måsøy kommune	Torget 1	9690 HAVØYSUND	78424000
Kontaktperson	Arvid Mathisen	Torget 1	9690 HAVØYSUND	78424000
Prosjektleder				

Mottatt offentlig støtte tidligere: Nei

Spesifikasjon

Bakgrunn

Det er i ferd med å bli et stort gap mellom antall arbeidsplasser og antall arbeidstakere i regionen. Om få år vil både offentlig og privat sektor ha behov for å rekruttere et betydelig antall arbeidstakere som i dag ikke finnes i Vest-Finnmark. Befolkningsstatistikken viser også at det finner sted strukturelle endringer der befolkningen i de minste kommunene eldes, mens de større kommunene enda har en betydelig andel unge mennesker.

Særlig småkommunene har med andre ord på den ene siden behov for et stort antall nye arbeidstakere, mens de på den andre siden i liten grad evner å rekruttere nye innbyggere i den kritiske aldersgruppen 20-40 år. Om kommunene ikke handterer denne situasjonen på en god måte vil de i løpet av få år kunne oppleve at mange steder ikke vil kunne opprettholde sitt velferdstilbud i offentlig sektor, og at mange private bedrifter må redusere sin virksomhet i mangel på arbeidskraft. For fiskeindustrien i regionen er dette allerede en realitet. De rekrutterer de fleste av sine nye arbeidstakere fra andre land, særlig fra Polen og Litauen, men også andre europeiske land er representert. De aller fleste som jobber her er langpendlere til sitt hjemland.

Det er ventet en større industrivekst i regionen og dermed en betydelig økning i behovet etter arbeidskraft. Målsettingen må være at arbeidstakerne som kommer til regionen etablerer seg her. For å lykkes med dette må man ta grep og være i forkant av den forventede utviklingen – og være i stand til å tilby arbeidstakerne det de ønsker for å bosette seg permanent i de ulike kommunene.

Kystkommunene i Vest-Finnmark har hatt en stor økning i arbeidsinnvandring fra Øst-Europa som arbeider i fiskeindustrien. Samtidig finnes det lite formalisert kunnskap og erfaring rundt

problemstillinger knyttet til denne innvandringen. Dette var bakgrunnen for at Vest-Finnmark Regionråd gjennomførte en forstudie høsten 2011 der man foretok en kartlegging i medlemskommunene.

Et generelt inntrykk er at både arbeidsgivere og kommunene opplever ressursmessige utfordringer, både med hensyn til økonomi og de administrative ressursene de har tilgjengelig. Det er også en uklarhet om ansvarsfordelingen knyttet til arbeidsinnvandrere. Dette slår ut begge veier; enten gjør arbeidsgivere og kommuner mer enn de i utgangspunktet har ansvar for, eller så er det en forventning om at andre skal fange opp og ta ansvar for arbeidsinnvandrernes behov. I verste fall kan arbeidsvandrere blir kasteballer i systemet og ikke få den nødvendige informasjonen om kommunale tjenester eller lover og regler som omhandler dem.

I denne rapporten avdekkes det også at det er et stort fokus i kommunene på arbeidsinnvandrernes behov, og et sterkt ønske om å få integrert disse i større grad enn man har klart hittil. Det man også ser er at de utfordringene som man opplever i dag ikke er nye problemstillinger, de er knyttet til boliger, språkproblemer og lover og regler – og er velkjente utfordringene for de fleste av kommunene.

Arbeidsgiverne ønsker et tettere samarbeid med myndighetene og flere konkrete tiltak fra kommunenes side. De føler det blir mye fine ord, men at i praksis så blir arbeidsgiverne stående igjen med hele ansvaret for den praktiske tilretteleggingen for arbeidstakerne. Kommunene ønsker svært gjerne at arbeidsinnvandrere skal registrere seg i jobbkommunen slik at skatt og rammeoverføringer blir tilført kommuneøkonomien, men mangler ressurser til å løse boligproblematikk og tilby øvrige tilbud til arbeidsinnvandrere.

Fra arbeidsinnvandrernes side er språk det som helt tydeligst utpenser seg som et hovedproblem i forhold til å bli integrert, og sammen med mangel på boliger er dette det som hindrer de som ønsker det å bosette seg permanent i jobbkommunen. Det vi ser er at også kommunene ser på dette som en klar utfordring, særlig knyttet opp mot å få et godt og differensiert tilbud og de økonomiske rammebetingelsene som ligger til grunn.

Det dette forprosjektet viser er at både innvandrere, arbeidsgiverne og kommunene opplever at det er til dels store utfordringer når det kommer til de praktiske forholdene rundt arbeidsinnvandringen. Boliger, norskopplæring, språkbarrierer og uklarhet omkring ansvar og roller i møte med arbeidsinnvandrere er utfordringer som er med på å hindre permanent bosetting av arbeidsinnvandrere og deres familier. Forstudien danner utgangspunktet for det videre arbeidet med integrering og bosetting av arbeidsinnvandrere som man ønsker videreført i dette prosjektet. Konklusjonen er at det bør satses på systemutvikling på integrering av arbeidsinnvandrere i kommuner, tilpasset den enkeltes kommunes behov og særegenhet.

Det kommunale apparatet har et omfattende ansvar for innvandrere som bosetter seg alene eller sammen med sine familier i kommunene. Det overordnede ønsket er at innvandrere skal være godt integrerte og fast bosatt sammen med sin familie i kommunen. En av de største utfordringene for kommunene er å få oversikt over arbeidsinnvandrere for å komme i kontakt med dem.

Arbeidsinnvandrere oppsøker i lite grad offentlige kontorer og sjelden er mottakere av sosiale ytelser fra velferdssystemet. Flere etterlyser en klargjøring av grensene mellom bedriftenes, kommunenes og arbeidsinnvandrernes eget ansvar, samt en tydeligere samhandling mellom bedrifter, kommune og det frivillige. Vår undersøkelse viser at kommunene har forskjellige erfaringer med, og oversikt over arbeidsinnvandrere, noe som i stor grad ser ut til å skyldes kommunestørrelsen. De minste kommunene har god oversikt over arbeidsinnvandrere, men det er ofte uformell kunnskap og oversiktlige forhold som skaper denne oversikten.

Det finnes ingen tidligere forskning som kan gi oss en god oversikt over hva som er vanlig å tilby arbeidsinnvandrere i norske kommuner. Arbeidsinnvandrere fra de nye EU-landene i Øst-Europa skiller seg fra de tradisjonelle flyktninggruppene blant annet ved at de ikke er omfattet av introduksjonsordningen. Til forskjell fra bosatte flyktninger har dermed ikke rett til gratis norskopplæring.

Det skal gjennomføres et hovedprosjekt som har som mål i at tiltak og systemer som utvikles i prosjektet integreres i den daglige driften i de ulike vertskommunene.

Prosjekt mål

3.1 HOVEDMÅL

I en 3-årig prosjektperiode ønsker man å styrke, utvikle og bygge opp tjenester som skal gjøre vertskommunen til det fortrukne arbeids- og bosted for både utenlandsk og norsk kompetanse. Man skal styrke regionens konkurransekraft gjennom å lage gode systemer som skal ivareta både arbeidsgivers og arbeidstakernes behov i både rekrutterings og integreringsfasen. Vest – Finnmark Regionråd ønsker et særskilt fokus på kystkommunenes utfordringer knyttet opp mot arbeidsinnvandrere, med et uttalt mål: Hvordan få de arbeidsinnvandrerne som allerede jobber i kommunen til å bosette seg fast samt få familier etablert.

3.2 DELMÅL

Det er hensiktsmessig at prosjektet deles inn i tre ulike faser, hvor det foretas en evaluering av gjennomført fase før en starter på neste fase.

3.2.1 KARTLEGGINGS- OG INFORMASJONSFASE

Få oversikt over arbeidsgiveres og arbeidsinnvandrene ønsker/behov samt motivasjon for å delta i ta i prosjektet

Få oversikt over motivasjon, kompetanse og ønsker for bistand utenlandsk arbeidskraft som som allerede er i kommunen

3.2.3 SYSTEMUTVIKLINGSFASE

Utvikle konkrete tiltak for å legge til rette for bosetting av arbeidsinnvandrere, herunder arbeid beid også til partnere, samt norskopplæring og integrering

3.1.1 IVERKSETTINGSFASE

Gjennomføring, testing og evaluering av tiltak

3.1.2 IMPLEMENTERING

Tiltak og systemer som er utviklet og testet i prosjektet integreres i kommunenes ordinære drift

Forankring

Prosjektet er forankret i Strategisk plattform 2012 (tiltaksplanen) som ble vedtatt enstemmig av regiontinget 6. desember 2012, tiltak P3.1 Bolyst i Nord. Denne er også vedtatt av samtlige kommunestyre tilhørende Vest-Finnmark Regionråd.

Prosjektorganisering

Prosjektet skal gjennomføres som 5 ulike delprosjekter ute i hver enkelt kommune, med overordnet prosjektledelse og styringsgruppe forankret i Vest-Finnmark Regionråd. "

Hver kommune har ulike utfordringer, og da de fleste av tiltakene skal utføres i de enkelte kommunene er dette den eneste måten å organisere prosjektet for å oppnå de målene man har satt seg.

Det skal ansettes prosjektedeere i 50% stilling i en 3 årig prosjektperiode i hver enkelt deltakerkommune. I tillegg har man en overordnet prosjektledelse som skal bistå med prosess, PLP, samt ha en støttefunksjon og sikre framdrift i henhold til vedtatte prosjektplan hos Vest-Finnmark regionråd. Man skal også ha samarbeid mellom de ulike kommunene slik at man kan dra nytte av erfaringene til hverandre og få en utstrakt kunnskapsoverføring kommunene imellom. Se også vedlagte prosjektbeskrivelse.

Samarbeidspartnere

Alle medlemskommunene i Vest-Finnmark regionråd

Finnmark Fylkeskommune

Kommunal og Reginaldepartementet

NAV

Voksenopplæringsentre

Aktiviteter

- Prosjektledelse og møtevirksomhet:
organiseringen av selve prosjektet

Mottakskontor

skal være et bindeledd mellom arbeidsinnvandrere og det etablerte samfunnet, skal bistå både innvandrere og arbeidsgivere

Velkomstpakke

Informasjonshåndbok og tiltak som skal få innvandreren til å føle seg velkommen og en ønsket innbygger og ressurs i vertskommunen

Norskkurs

Tilpassede norskkurs som skal gjennomføres i samarbeid med arbeidsgivere og norskopplæringen i den enkelte kommune

Boligbistand

Utvikle systemer for å bistå innvenderne til å finne egnede boliger, både utleie, kjøpe eller bygge boliger

Inkludering og integrering i skole og barnehage

Samarbeide med skole og barnehage for å inkludere både barn og foreldre

Informasjonsmøter

Faste informasjonsmøter ute på den enkelte arbeidsplass

Inkludering i lag, foreninger og fritidstilbud

I samarbeid med lag og foreninger skal man jobbe aktivt i å få arbeidsinnvandrerne med på sosiale aktiviteter

Kurspakker

Skreddersy kurs etter behov, f.eks selvangivelseskurs, trafikkregler, etablererkurs etc.

Kommunikasjon

Finne gode og hensiktsmessige løsninger for å kommunisere med innvandrerne; oversettelse, internett, facebook etc

Karriereveiledning

Bistå innvandrerne å få godkjent fagkompetanse fra hjemlandet, informere og være bindeledd med aktuelle utdanningsinstitusjoner samt bistå med å finne jobb til partner

Målgrupper

Tilflyttere, spesielt arbeidsinnvandrere.

Arbeidsgivere som rekrutterer fra utlandet.

Resultat

Strategisk satsing skal gjøre kystkommunene i Vest-Finnmark til et foretrukket bokommune for tilflyttere og arbeidsinnvandrere.

Man skal ha positiv tilflytting til prosjektkommunene i alderssegmentet 20-40 år, samt øke antall barn i barnehage og barneskole.

Effekter

Med denne satsingen skal man oppnå en stabil arbeidskraft til et næringsliv i vekst, få permanent og økende bosetting.

Nye innbyggere skal få en god velkomst, bli inkludert i samfunnet og være en ressurs for hver enkelt kommune.

Med dette vil man også få en økt vekst i bosettingen, øke barnetallet i skoler og barnehager og dermed kunne opprettholde et godt tilbud til lokalbefolkningen forøvrig.

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

Prosjektoppstart første fase august 2012 -mars 2013

-kartleggings- og informasjonsfase:

*få oversikt over arbeidsgiveres og arbeidsinnvandreres ønsker/behov samt motivasjon for å delta i prosjektet

*få oversikt over motivasjon og kompetanse for bistand til utenlandsk arbeidskraft som allerede er i kommunen

*Utvikle konkrete tiltak for å legge til rette for bosetting av arbeidsinnvandrere

Iverksettelsesfase mars 2013 - juni 2015

Tiltak gjennomføres, evalueres jf milepæler og evt korrigeres. Gradvis interegrering av tiltak som man ser har resultater inn i vertskommunens/arbeidsgivernes ordinære drift.

Sluttevaluering og sluttrapportering juni 2015 - september 2015.

Prosjektet avsluttes og endelig sluttrapport utarbeides og legges fram for Regionråd og KRD september 2015.

Budsjettplan

Lokale prosjektledere, 5 stk	875 000	1 750 000	1 750 000	875 000	5 250 000
Mottakskontorer i 5 kommuner	300 000	600 000	600 000	300 000	1 800 000
Møter lokale prosjektgrupper	50 000	100 000	100 000	50 000	300 000
Møter styringsgruppe	30 000	50 000	50 000	20 000	150 000
Norsk kurs, utvikling	150 000	25 000	25 000	25 000	225 000
Overordnet prosjektledelse	100 000	200 000	200 000	100 000	600 000
Tiltaksmidler, 5 kommuner	250 000	500 000	500 000	250 000	1 500 000
					SUM 9 825 000

Finansieringsplan

Finnmark Fylkeskommune	438 750	806 250	806 250	405 000	2 456 250
Kommunal- og regionaldepartementet	877 500	1 612 500	1 612 500	810 000	4 912 500
Tiltakskommuner/Vest-	438 750	806 250	806 250	405 000	2 456 250

Finnmark Regionråd

SUM 9 825 000

Geografi

2004-Hammerfest, 2012-Alta, 2014-Loppa, 2015-Hasvik, 2017-Kvalsund, 2018-Måsøy, 2019-Nordkapp

Vedlegg

Hovedprosjektskisse.pdf	759 400	02.03.2012
Inkludering av arbeidsinnvandrere - rapport.pdf	1 042 575	02.03.2012
Sak 06-11 - Strategisk plattform 2012 - utskrift.doc	681 472	02.03.2012
VHF Strategisk plattform 2012_siste versjon.docx	1 874 128	02.03.2012